

135 • Nilgün Erdem • Bağımlılığın Yeni Biçimleri Olarak Neoliberal Politikalar: Türkiye Örneği

<i>Tablo1</i>		<i>Sermaye Hareketlerine İlişkin Bazı Göstergeler</i>										
(milyon \$)		Yıllar	YOSG	YŞÇ	YŞÇNHN	CD	NHN	R	R/YOSG	YŞÇ/YOSG	NHN/YOSG	CA/YOSG
Türkiye	Kümülatif	1980-89	15529	-3471	-561	-10408	2910	-4561	-0.29	-0.22	0.19	-0.67
	Kümülatif	1990-99	58292	-20184	-23468	-13981	-3284	-20843	-0.36	-0.35	-0.06	-0.24
Canlanma	Kümülatif	1994-96	9615	288	2627	-2144	2339	-10098	-1.05	0.03	0.24	-0.22
Kriz ve Sonrası		1993	12831	-3868	-6090	-6433	-2222	-308	-0.02	-0.30	-0.17	-0.50
		1994	-6259	2409	4175	2631	1766	-547	0.09	-0.38	-0.28	-0.42
	Fark	1994-1993	-19090	6277	10265	9064	3988	-239				
	Kümülatif	1995-97	27173	-4832	-6853	-7454	-2021	-12866	-0.47	-0.18	-0.07	-0.27
Canlanma		1997	11300	-2711	-5305	-2679	-2594	-3316	-0.29	-0.24	-0.23	-0.24
		1998	3677	-3453	-5444	1984	-1991	-217	-0.06	-0.94	-0.54	0.54
	Fark	1998-1997	-7623	-742	-139	4663	603	3099				
	Kümülatif	1999-2000	25527	-7576	-8295	-11125	-719	-6107	-0.24	-0.30	-0.03	-0.44
Canlanma		2000	16362	-3601	-6215	-9765	-2614	-383	-0.02	-0.22	-0.16	-0.60
Kriz		2001	-2588	-1887	-3521	3390	-1634	2718	-1.05	0.73	0.63	-1.31
	Fark	2001-2000	-18950	1714	2694	13155	980	3101				
		2002	10553	-3016	-3774	-1482	-758	-6177	-0.59	-0.29	-0.07	-0.14
Kriz Sonrası		2003	9964	-2852	1598	-6808	4450	-4047	-0.41	-0.29	0,45	-0,68
		2004	23335	-9151	-8080	-15601	1071	-787	-0,03	-0,39	0,05	-0,67
		2005	40182	-2875	-247	-22603	2628	-17854	-0,44	-0,07	0,07	-0,56
		2006	56568	-18390	-18403	-32774	-13	-6102	-0,11	-0,33	0,00	-0,58
		2007	53681	-9027	-7430	-38219	1597	-8032	-0,15	-0,17	0,03	-0,71
		2008	47246	-11235	-6778	-41525	4457	1057	0,02	-0,24	0,09	-0,88
		2009	5676	-130	8477	-14042	8607	-111	-0,02	-0,023	1,52	-2,47

<i>Tablo2</i>		<i>Sermaye Hareketleri ve Sıcak Para</i>										
Türkiye	(milyon \$)	Kümülatif	Kümülatif	Kümülatif	Kümülatif			Fark	Kümülatif			Fark
Yıllar		1980-	1989-	1990-	1994-	1993	1994	1994-	1995-	1997	1998	1998-
		89	93	93	96			1993	97			1997
									0			0
Doğrudan Yatırımlar, (4555)		1683	3637	2974	2215	636	608	-28	2412	805	940	135
Yurt Dışında Doğrudan Yatırımlar (4505)		-9	-90	-90	-272	-14	-49	-35	-474	-251	-367	-116
Cari Hesap (4993)		-10408	-8844	-9782	-2144	-6433	2631	9064	-7413	-2638	1984	4622
Rezervler, Varlık (net) (4802)		-4561	-3960	-1489	-10098	-308	-547	-239	-12866	-3316	-217	3099
Net hata ve Noksanlar (NHN) (4998)		2910	-1963	-2932	5619	-2222	1766	3988	2865	-988	-703	285
Doğrudan Yatırımlar Gider (Kâr Transferleri) (3330)		-683	-831	-727	-631	-253	-112		0	-203	-328	
***									0			0
Kısa Vadeli Sermaye Girişleri (YOSPG)		2454	9897	9664	-1374	4478	-5913	-10391	5705	1166	2267	1101
Kısa Vadeli Sermaye Çıkışları (YSPÇ)		-2697	-9746	-9346	2772	-3242	2446	5688	-1212	-1538	-1083	455
Kısa Vadeli Sermaye Çıkışları (NHN dahil) (YSPÇNHN)		213	-11709	-12278	5111	-5464	4212	9676	-3233	-4132	-3074	1058
Net Kısa Vadeli Akımlar (NKVA)		-243	151	318	1398	1236	-3467	-4703	4493	-372	1184	1556
Net Kısa Vadeli Akımlar (NHN dahil) (NKVANHN)		2667	-1812	-2614	3737	-986	-1701	-715	2472	-2966	-807	2159

Net Girişler (YOSG)		15529	24788	24536	9615	12831	-6259	-19090	27173	11300	3677	-7623
Net Çıkışlar (YSC)		-3471	-10021	-10333	288	-3868	2409	6277	-4832	-2711	-3453	-742
YSCNHN (net çıkışlar, NHN dahil)		-561	-11984	-13265	2627	-6090	4175	10265	-6853	-5305	-5444	-139

Kaynak: TCMB Ödemeler Dengesi İstatistiklerinden hesaplanmıştır.

<i>Tablo2</i>		<i>Sermaye Hareketleri ve Sıcak Para</i>										
Türkiye	Kümülatif			Fark								
Yıllar	1999- 2000	2000	2001	2001- 2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Doğrudan Yatırımlar, (4555)	1765	982	3266	2284	1037	578	2883	9801	20070	22046	18198	7634
(Gayrimenkul Alımları)						998	1343	1841	2922	2926	2937	1820
Yurt Dışında Doğrudan Yatırımlar (4505)	-1515	-870	-498	372	-176	-499	-859	-1078	-934	-2106	-2585	-1554
Cari Hesap (4993)	-11163	-9819	3390	13209	-1482	-6808	-15601	-22603	-32774	-38219	-41525	-14042
Rezervler (4802)	-6107	-383	2718	3101	-6177	-4047	-787	-17854	-6102	-8032	1057	-111
Net hata ve Noksanlar (4998)	-980	-2699	-1634	1065	-758	4450	1071	2628	-13	1597	4457	8607
Doğrudan Yatırımlar Gider (Kâr Transferleri) (3330)	-592	-279	-309	0	-382	-608	-1040	-1011	-1134	-2208	-2681	-2444
Kısa Vadeli Sermaye Girişleri (YOSPG)	7770	4863	-8516	-13379	-1537	7420	11996	15950	10501	-1465	4137	6071
Kısa Vadeli Sermaye Çıkışları (YSPÇ)	-4138	-1958	-91	1867	-1929	-1025	-7328	-1555	-14280	-5478	-10293	3344
Kısa Vadeli Sermaye Çıkışları (NHN dahil) (YSPÇNHN)	-4857	-4572	-1725	2847	-2687	3425	-6257	1073	-14293	-3881	-5836	11951
Net Girişler (YOSG)	25527	16362	-2588	-18950	10553	9964	23335	40182	56568	53681	47246	5676
Net Çıkışlar (YSC)	-7576	-3601	-1887	1714	-3016	-2852	-9151	-2875	-18390	-9027	-11235	-130
YSCNHN (net çıkışlar, NHN dahil)	-8295	-6215	-3521	2694	-3774	1598	-8080	-247	-18403	-7430	-6778	8477

Kaynak: TCMB Ödemeler Dengesi İstatistiklerinden hesaplanmıştır.

<i>Tablo 3</i>		<i>Ülkeye ve Dışarıya Doğru Kaynak Transferi</i>		
Yıllar (milyar \$)	Cari Hesap	Kar ve Faiz Transferleri	Net Kaynak Transferi	
1989	938	-2327	-3265	
1990	-2625	-2508	117	
1991	250	-2663	-2913	
1992	-974	-2625	-1651	
1993	-6433	-2744	3689	
1994	2631	-3264	-5895	
1995	-2339	-3205	-866	
1996	-2437	-2927	-490	
1997	-2638	-3013	-375	
1998	2000	-2985	-4985	
1999	-925	-3537	-2612	
2000	-9920	-4002	5918	
2001	3760	-5000	-8760	
2002	-626	-4554	-3928	
2003	-7515	-5557	1958	
2004	-14431	-5609	8822	
2005	-22088	-5779	16309	
2006	-32051	-6584	25467	
2007	-38219	-7038	31181	
2008	-41514	-7889	33625	
2009	-14042	-9696	4346	

Kaynak: TCMB Ödemeler Dengesi İstatistiklerinden hesaplanmıştır.

Tablo 4 1987-2006: Özel Hisse Senedi Fonları ve Diğer Yatırım Fonlarının Gerçekleştirdiği Sınırlararası B&E

Yıllar	İşlem Sayıları		Değer	
	Sayı	Toplamdaki Pay (%)	Milyar Dolar	Toplamdaki Pay (%)
1987	43	5,0	4,6	6,1
1988	59	4,0	5,2	4,5
1989	105	4,8	8,2	5,9
1990	149	6,0	22,1	14,7
1991	225	7,9	10,7	13,2
1992	240	8,8	16,8	21,3
1993	253	8,9	11,7	14,1
1994	330	9,4	12,2	9,6
1995	362	8,5	13,9	7,5
1996	390	8,5	32,4	14,3
1997	415	8,3	37,0	12,1
1998	393	7,0	46,9	8,8
1999	567	8,1	52,7	6,9
2000	636	8,1	58,1	5,1
2001	545	9,0	71,4	12,0
2002	478	10,6	43,8	11,8
2003	649	14,2	52,5	17,7
2004	773	15,1	83,7	22,0
2005	889	14,5	134,6	18,8
2006	889	12,4	158,1	18,0

Kaynak: WIR (2007: 8); Tablo1.3 (B&E UNCTAD sınırlararası veritabanı).

Tablo5 Türkiye-2006 Yılı ve Sonrası: Değeri 1 Milyar Doların Üzerinde Gerçekleşen Sınırlararası B&E

<i>Değer (milyar \$)</i>	<i>Şirket</i>	<i>Endüstri</i>	<i>Satın Alan Şirket</i>	<i>Satın Alan Ülke</i>
4,6	TELSİM Mobil Telekomünikasyon	Komünikasyon	Vodafone Group PLC	İngiltere
2,8	Finansbank AŞ	Bankacılık	National Bank of Greece AS	Yunanistan
2,4	Denizbank	Bankacılık	Dexia Participation Belgique	Belçika
2,3	Finansbank AŞ	Bankacılık	National Bank of Greece AS	Yunanistan
1,1	Petrol Ofisi AŞ	Petrol Rafinerisi	OMV AG	Avusturya
2,6	Sabiha Gökçen Havaalanı	Havaalanları ve havaalanı terminal hizmetleri	Investor Group	Hindistan
2	Petkim	Petrol Rafinerisi	Investor Group	Kazakistan
1,7	Tütün Tütün Mamulleri Tuz ve Alkol İşlet. A.Ş.	Tütün	British American Tobacco PLC	İngiltere
1,6	Migros Türk Ticaret A.Ş.	Ticaret	Migros Turk Ticaret AS SPV	İngiltere
1	Türkiye Finans Yatırım Bankası A.Ş.	Bankacılık	Açıklanmamış	Saudi Arabistan
(877 milyon dolar)*	Ereğli Demir Çelik Fabrikaları	Demir-Çelik	Arcelor Mittal NV	Lüksemburg

Kaynak: WIR (2007, 2008, 2009).

*Ereğli Demir Çelik, 1 milyar doların altında değerle satılmıştır.

Tablo6 TMSF'ye Transfer Edilen Bankalar

<i>Sermaye Yetersizliği ve Zayıf Finansal Yapı</i>	<i>Yolsuzluk</i>
Yaşarbank	Egebank
Demirbank	Yurtbank
Sitebank	Sümerbank
Ulusalbank	Esbank
Tarişbank	Etibank
İmar Bankası	Bank Kapital
Kıbrıs Kredi Bankası	İktisat Bankası
Türkbank	Bayındırbank
Bank Ekspres	Kentbank
Interbank	EGS Bank
	Toprakbank
	Pamukbank

Kaynak: Tacer (2004); TMSF Yıllık Rapor (2003).